

Explore HANSA

Tulkojums no
„Beitrage zur Geschichte
der Ritterguter Livlands
von L.v.Stryk“,
Zweiter Teil. Der lettische
District.
Dresden, 1885

DAS KIRCHSPIEL ROOP (9618 Bewohner) STRAUPES DRAUDZE (9618 iedzīv.)

„Pēc Latviešu Indriķa ziņām 1205.g. priesteris Daniels ceļ baznīcu pie Straupes („an der Rope“), kuru igauņi piecus gadus vēlāk izlaupa un izposta. Tad pat minēts priestera Alobranda ciems (ein Hof). Tagad baznīca atrodas 1263.g. Fabiāna Rozena celtajā pilī. 1630.g. tā bijusi bez jumta, bet 1678.g. sāk līdz ar pils nodegušās baznīcas atjaunošanu. 1636.g. minēta Straupes filiāles baznīca Augstrozē- (Hochrosen). Jau 14.gs. vidū pie Straupes pils pastāv pilsētiņa, kurā Johans Rozens 6 Straupes pilsoņiem 1533.g. 19.augustā piešķir zemes gabalus. Pilsētiņa pastāv vēl 1596.g., bet nu jau minēta kā maznozīmīga.

GROSS-ROOP MIT ROPERMUNDE – LIELSTRAUPE AR PLĀCI

Straupes īpašumi, pie kuriem pieder Liel- un Mazstraupe, Stalbe jeb Igate (vai Ikte? E.M.) (oder Ikaten), Auciems, Raiskums, Dauguļi un Augstroze, bijusi kādreiz Rozenu dzimtas īpašums. Par šo muižu turētāju 1358.g. minēts Heinrihs Rozens. 16.gs.sākumā Lielstraupe pieder bruņniekam Otto Rozenam, kura dēli-Valters, Dīriķis (Dirik), Johans un Otto Rozens pili pie Straupes (tho Rope) ar muižām un pusmuižām, virskundzību pār pilsētu, ciematus: „Kuilen oder Keulen” ar 30 arkliem zemes, Ikvaldi (Ikwalden) ar 20 ½ arkliem zemes, Laucienu (Lauzeem) ar 9 arkliem, Ungurpili (Orgellen) ar 11 arkliem un Dauguļus ar 35 ½ arkliem 1529.g. 1.jūnijā par 36.000 Rīgas markām sudraba pārdod Hansa Rozena atraitnei Mujānos un viņas dēlam Jirgenam (Jurgen) Rozenam. Pirkumu apstiprina ordeņa mestrs Plettenbergs. Bez tam viņi pārdod ķīlu un īpašuma tiesības Jurgenam Rozenam par 8000 markām Ikates (Iktes?E.M.) ciemam (t.i.,Stalbei un Auciemam), kas par 4000 markām ieķīlātas Kordam fon Mandelsenam (Cordt von Mandelsen). Pārdevēji no šiem īpašumiem patur sev tikai Ropermindes (Plācis) ciemu un Rozena pagalmu Rīgā. (Iela ar šādu nosaukumu pastāv vēl šodien Vecrīgas teritorijā. L.L.)

-2-

Jirgens Rozens, kā pilsētas īpašnieks, 1548.g. apstiprina Straupes pilsoņiem viņu tiesības. Šie īpašumi 15.. .g. (nesalasāmi cipari- E.M.) pieder Fabiānam Rozenam, un, šķiet, vēlāk zviedru valdības atsavināti (reducēti), jo Gustavs Adolfs 1625.g. 1.septembrī savā kara nometnē Biržos (Lietuvā), dāvina Lielstraupi virsleitnantam brīvkungam Vilhelmam fon Vallenšteinam (Wallenstein), kurš to savukārt 1629.g. 23. oktobrī pārdod Jirgena Albedīla (Albedyl) atraitnei Elizabetei, dzimušai Tillbahai (Tillbach) Haggerā, Igaunijā, par 31000 speciju dālderiem. (Pirkums apstiprināts 1630.g. 4.martā). Elizabete Albedīla Lielstraupi atstāj mantojumā saviem dēliem-Heinriham – Georgam un Otto Albedīliem, kuri no Zviedrijas karalienes Kristīnes 1646.g. 20. augustā saņem īpašuma apstiprinājumu. Muižu turpmāk manto nākamais pulkvedis un landrāts Heinrihs – Georgs Albedīls.

Ropermindes (Ropermund) ciemu Katrīne Elizabete Rozena , precēta ģenerālmajoram Jakobam Ikskillam (Uexkull) , novēl savai meitai, izprecētai kapteinim Otto Cēgem (Zoge), kura to savukārt pārdod Zviedrijas valstspadomniekam Svantem Banneram, bet Banners 1671.g. 3.janvārī – landrātam Heinriham Albedīlam, tādējādi atkal apvienojot Ropermindi ar Lielstraupi.

No Heinriha Albedīla Straupi manto viņa dēls, krievu ģenerālleitnants Gustavs Ernsts fon Albedīls. Tā kā pēdējais mirst bez pēcnācējiem,

Straupi manto viņa brālis landmaršals Otto Reinholds fon Albedīls (+1697). Iespējams, ka pamatojoties uz 1704.g. 3.maijā starp Albedīlu mantiniekiem panāktu vienošanos, Lielstraupe nonāca kādas Albedīlu dzimtas sieviešu kārtas pārstāves vīra, ģenerālleitnanta Kārļa Ādama fon Stakelberga īpašumā, par ko liecina 1722.g. 26. jūnija restitūcijas komisijas atzinums.

1740.g. šis īpašums pieder feldmaršalam grāfam Lassijam (Lacy), kurš, liekas, to drīz pārdevis, jo jau pirms 1754.g. Straupe ir Saksijas kūrfirsta kamerkunga Pētera fon Fitinghofa (Vietinghof) īpašums un

to manto viņa atraitne Eleonora Kristīne dz. Mengdena, kura 1764.g. dodas otrā laulībā ar Vidzemes ģenerālgubernatoru Braunu un viņai Straupe pieder vēl 1780.g. 1797.g. Solmas un Teklenburgas grāfs (Graf zu Solm und Tecklenburg) Kristaps Heinrihs Fridrihs Lielstraupi ar Ropermindi par 85.000 dālderiem ieķīlā sekretāram Jakobam Bernhardam Milleram (Muller) , kuru 1797.g. 19.jūnijā par 91.673 dālderiem un 39 markām pārņem cars Pāvils I , un Straupe kļūst galma īpašums līdz pat 1857.g.25.aprīlim, kad cars Aleksandrs II to par 90.000 sudraba rubļiem pārdod ģenerālleitnantam baronam

-3-

Gustavam Rozenam, kurš Lielstraupi 1866.g.2.jūnijā pārvērš Rozenu dzimtas kopīpašumā. Pēc G.f. Rozena nāves Straupi manto viņa dēls Frīdrihs fon Rozens.

KLEIN=ROOP MIT ARENDSBERG – MAZSTRAUPE AR RIEBIŅIEM

Hennikem fon Rozenam, Volmara dēlam pie Kokneses pilsētas piederēja ciems - „Loben oder Janezeem” (Lobene jeb Jāņaciems), kuru viņš 1378.g. iemainīja Rīgas virsbīskapam Johanam IV no Sintenes pret diviem pie Straupes pilsētas esošiem ciemiem – „Koysell und Roywells”. Uz šo ciemu zemes, citādi sauktas arī par Raulicu (Raulitz), nodibinājās Jaunā jeb Mazstraupe. 1543.g. šis īpašums kopā ar Kūdumu piederēja Johanam fon Rozenam un testamentāri nonāca viņa dēla Georga (Jurgena) īpašumā (+ 1590). Mirstot Jurgens Rozens Mazstraupi kopā ar 1582.g.28.martā no sava brāļa Konrāda pirktu Raiskumu atdeva dēlam Fabiānam, kuram karalis Gustavs Mazstraupi pēc Norkepingas līguma tiesībām apstiprināja 1631.g.7.jūlijā. Viņa dēliem: Fabiānam Otto, Magnusam, Ernestam, Engelbrehtam Vilhelmam un Konrādam – nākamajam Francijas maršalam, karaliene Kristīne Mazstraupi un Raiskumu apstiprināja 1648.g.4.septembrī, pamatojoties uz t.s. „Silvesters Gnadenrecht”. Otrais no brāļiem, Otto Rozens, pārņēma abus īpašumus un testamentāri norakstīja savam dēlam, zviedru pulkvedim Otto Johanam Rozenam, kurus arī 1683.g. muižu redukcija atzina par Rozenu īpašumu. Min.O.J.Rozens dzīvoja vēl 1702.gadā.

ARENDSBERG ODER WEIPTMOISE UND ORGULA-VĒLĀK SAUKTA PAR REBENERA MUIŽU

bijusi senāk Mazstraupes daļa, kuru Kerstens Rozens 1523.g. par uzticīgu dienestu viņa vecākiem bija dāvinājis brāļiem Johanam un Tenim Veiptēm (dem Johann un Tonnis von der Weipte), nosaucot to par „Arendsberger oder Orguln”. Jurgens Veipte un viņa sieva Ede (Edde) , dz. Mengdena, pārvaldīja šo īpašumu līdz 1562.g. un novēlēja savai, Gothardam Rēbinderam (Rehbinder) izprecētajai meitai Barbarai, kurai Polijas karalis Stefans Batorijs muižu apstiprināja

1586.g. Viņu meitu apprecēja Kazarins Barānovs, valdīja to līdz 1626.g. un 1679.g. novēlēja dēlam. Kad „Arendsberga” atkal apvienota ar Mazstraupi, nav zināms.

Dalot zviedru pulkveža Otto Johana fon Rozena mantojumu, Mazstraupi saņēma viņa oberstallmeisteram, grāfam Kārlim Gustavam Lēvenvoldem (Lowenwolde) precētā meita Šarlote un pārdod savas māsas meitas Sofijas Šarlotes fon Štelbergas (Stackelberg) vīram landrātam brīvkungam

-4-

Georgam Meijendorfam (Meyendorf). Tā dēli- Gustavs Reinholds Svidigers un majors Gerhards Konrads Kazimīrs 1776.g.11.janvārī dala īpašumu tādējādi, ka nākamais kavalērijas ģenerālis Gerhards Konrads Kazimīrs Meijendorfs iegūst Mazstraupi. Pēc starp viņa dēliem : leitnantu Kazimīru, pulkvedi Georgu, kolēģijas asesoru Pēteri un kapteini Aleksandru Meijendorfiem 1825.g. 24.janvārī noslēgtā mantojuma dalīšanas kontrakta (koroborēts 1830.g. 12.augustā) nākamais slepenpadomnieks un kamerkungs Aleksandrs barons fon Meijendorfs iegūst Mazstraupi un Ainažu ciematu Salacgrīvas draudzē par 66.000 sudr.rbl. Viņš mirst, neatstājis pēcnācējus, un starp brāļu bērniem 1866.g. 2.jūlijā noslēgtais mantojuma akts liecina, ka viņa brāļa dēls Fēlikss f. Meijendorfs iegūst Mazstraupi par 150.000 sudr. rubļiem.

STOLBEN ODER IKATEN – STALBE JEB ĪGATE (? Ikte E.M.)

(skat.Liestraupi)

Šī muiža bija daļa (atsevišķs gabals) no Lielstraupes, kad Gustavs Ādolfs to 1625.g.1.septembrī dāvināja virsleitnantam brīvkungam Vilhelmam fon Vallenšteinam (Wallenstein). Pie Lielstraupes tā skaitījās, līdz Georga Albedīla (Albedyl) mantojumu dalot, Stalbi mantoja G.Albedīla otrais dēls un savukārt novēlēja dēlam, zviedru ģenerālleitnantam Heinriham Albedīlam. Tā dēls, zviedru ģenerālleitnants, nākamais brīvkungs Heinrihs Otto Albedīls pārņēma Stalbi pēc 1704.g. izlīguma, bet bija spiests atdot to savam brāļa dēlam, franču kapteinim Gustavam Johanam Albedīlam (kurš bija dzīvs vēl 1733.g.) 1738.g. Stalbe piederēja valdības padomniekam baronam Budbergam, pēc tam galma tiesas asesoram Kārlim Gustavam fon Bergam, kuru pēdējais apmaina pret Kastrāni virskonsistorijas asesoram Gothardam Johanam fon Mekam (Meck). Meks 1761.g.17.oktobrī Stalbi un Kārļus iemainīja pret Mujāniem kamerkunga Pētera fon Fītinghofa (Vietinghof) atraitnei Eleonorai Kristīnei, dz.Mengdenai, nākamajai grāfienei Braunai. 1778.g. Stalbe piederēja landrātam grāfam Johanam Gotlībam Minniham (Munnich). Pēc viņa nāves, pamatojoties uz viņa 1810.g.25.novembrī Moiskacā (Moiskatz) parakstītā testamentā, viņa meita, kolēģijas asesoram baronam Mengdenam precētā Eleonora Kristīne Sofija, 1817.g.18.decembrī pārdeva Stalbi par 70.000 sudr.rbl. feldmaršalam Mihaelam Barklajam de Tolli (Barclay de Tolly).

-5-

No viņa Stalbi mantoja viņa vienīgais dēls kņazs (firsts) flīgeladjutants Maksis Barklajs de Tollijs un pārdeva 1847.g. 9.aprīlī par 70.000 sudraba rbl. draudzes tiesnesim baronam Kārlim Bruiningkam (Bruiningk) , kurš to savukārt 1859.g. 2.novembrī (koroborēts 1860.g. 29.februārī) par 185.000 sudraba rubļiem pārdeva to tālāk atvaļinātajam zemes tiesas asesoram Kārlim Gvido Teodoram Bolto fon Hohenbaham (Boltho von Hochenbach). Pēc šī īpašnieka nāves Stalbi 1864.g.28.novembrī kā mantinieku kopīpašumu, 1865.g. 27.februārī par 180.000 rubļiem iegūst pirkšanas ceļā barons Johans Kristofs Vērmans (Wormann) (?? pēdējais teikums īsti nav saprotams E.M.)

ORELLEN MIT KUHDUM – UNGURPILS UN KŪDUMS

Unguru muižu un ciemu, kurš kādreiz piederējis Klausam Billem, Kristians Rozens ar virsbīskapa Silvestra Stodevešera (Stode – Wescher) piekrišanu 1463.g. par 620 Rīgas sudraba markām pārdeva Bartoldam Rostijervam, kurš to jau kopš 1430.gada bija turējis par ķīlu (ieķīlātu īpašumu) par 1400 vecām Rīgas markām. Stodevešers apstiprināja 1463.g. min. īpašumu par brīvu lēni. Viņa meita bija izprecēta kādam Ungernam, un tā dēļi Georgs Otto un Voldemārs Ungerni 1599.g. pierādīja savas dzimtsīpašuma tiesības uz Unguru muižu. Muiža 1641.g. pieder Otto Ungernam. Pulkvedis Aleksandrs Essens (Essen), apprecot Ungerna meitu, iegūst muižu savā īpašumā. 1683.g. zviedru muižu redukcijas komisija nodeva Unguru muižu pulkvedim Heinriham Volfenšildam (Wolfenschild), kurš Ungurus 1688.g. pārdeva virsleitnantam Leijonam (Georg Leyon) Kūdumā.

Kūduma ciemu jeb „Kudezel” Villike un Bruns Kudeceli (Kudezell) 1385.g. pārdod Andrejam Fromholda dēlam Koskulam (Koskull). Ar kopēju nosaukumu „Kuhdum und Sakzeem” šis īpašums 1554.g.piederējis Mazstraupes Johanam Rozenam. 1632.g. Gustavs Ādolfs apstiprina Kūdumu nākamā landrāta Vilhelma Frīdriha Patkula (Ķieģeļos) īpašumā. No sava tēvabrāļa viņš manto Sakciem un Kārļus un 1664.g. pārdod majoram, nākamajam vecākajam leitnantam un vēlāk majoram (?? E.M.) Georgam Leijonam par 6000 dālderiem, kuram tie pieder vēl 1682.g. Ungurus un Kūdumu no naudas grūtībās nonākušā pulkvežleitnanta Georga Leijona izūtrupētā mantojuma 1724.g. 3.oktobrī par 6.550 Alberta dālderiem iegūst zemestiesnesis Georgs fon Duntens. 1726.g. ģenerāļa Hallarta atraitne Elizabete Magdalēna, baronese Hallarte, dzim. fon Bīlova (Bulov), pirmā laulībā

-6-

precējusies ar pulkvežleitnantu Hansi Georgu Leijonu, no kuras viņai divi bērni, atsaucoties un izmantojot mantojuma priekšrocības, iegūst abus īpašumus – Ungurus un Kūdumu, un 1728.g. tos pārdod par 7700 valsts dālderiem krievu ģenerālleitnantam un landrātam Baltazāram Kampenhauzenam (Kampenhäusen), kurš tos nodod savam dēlam, vicegubernatoram un īstenajam valsts padomniekam un landrātam Baltazāram Kampenhauzenam. Tas, savukārt, šos īpašumus novēl savam dēlam, īstenajam slepenpadomniekam un senatoram baronam Baltazāram Kampenhauzenam.

Pēdējā mantojuma dalīšanā 1801.g. 30. jūlijā Ungurpils un Kūdums, Lenči un Dubinska (Dubinsky) par 55.000 dālderiem nāk viņa dēla kamerkunga landrāta Hermana Johana Kampenhauzena īpašumā. Viņš mirst bez pēcnācējiem un minētos īpašumus 1838.g. 1.maijā pirkšanas ceļā par 88.200 rubļiem iegūst viņa brālis, ģenerālkonsistorijas asesors Hristofs Johans Kampenhauzens. Tā mantinieki – pirmās laulības bērni: Leokadija, prec. kņaziene Barklaja de Tolli, zemestiesas asesors Teofils, Ernestīne, prec.baronese Šulca (Schoulz), Josefīne, prec. baronese Tizenhauzena, zemestiesas asesors Ernsts, zemestiesas asesors Leonhards, Melānija, jaun. leitnants Artūrs, Adele, Maksimilians un Leopolds Kampenhauzeni un otrās laulības atraitne Doroteja, dzim. fon der Ostensakena (Osten Sacken), 1842.g. 1.maijā vienojas, ka zemestiesnesis, nākamais landrāts Ernsts Kampenhauzens, Ungurus, Kūdumu un Lenčus pārņem par 88.200 rubļiem sudraba. Īpašumiem pēc viņa nāves jāpāriet viņa atraitnes Marijas dzim. fon Smittenas un viņas vienīgā dēla, apriņķa tiesneša Baltazara Kampenhauzena kopējā īpašumā.(Apstiprina 1877.g. 25.maijā).

AUTZEEM – AUCIEMS (skat. LIELSTRAUPI)

Auciems piederēja Lielstraupei, līdz Gustavs Ādolfs 1625.g. 1.septembrī to izlēnoja pulkvežleitnantam brīvkungam Vilhelmam fon Vallenšteinam, un kopā ar to pārdots 1629.g.23.oktobrī, bet 1630.g. ieķīlāts kādam Bandedīram. Pēc Georga Albedīla testamentā, kurš Liestraupi bija pircis kopēji ar savu māti, Georga Albedīla trešais dēls, arī Georgs, saņēma Auciemu un Igaunijā „Lodenhof und Hagers”, kurš Auciemu novēl savam dēlam Georgam, kurš to, liekas, zaudējis muižu redukcijas laikā 1683.g., jo šis pats īpašums 1722.g. tiek piešķirts iepriekšējā dēlam

Hristeram Albrehtam fon Albedīlam, no kura to 1768.g. manto viņa dēls majors Hrister Magnuss fon Albedīls,

-7-

kurš Auciemu 1775.g. 30.martā par 25.000 valstsdālderiem (iespējams, izlaists vārds **pārdod** E.M.) kārtības tiesnesim (Ordnungsrichter) Gotlībam fon Gavelam, kurš to, savukārt, 1779.g. 22.jūnijā par 25.000 valstsdālderiem un 300 rubļiem „Schlüsselgeld” pārdod ritmeisteram Kārlim Johanam fon Štrokirham (Strohkirch). Štrokirhs Auciemu uz 10 gadiem ieķīlā par 32.000 valstsdālderiem 1805.g. 3.februārī pulkv.leitn. Josua Johanam fon Stegmanim, kurš to atstāj savai ar gvardes kapteini Kārli Ādolfu fon Sīversu precētajai meitai Amālijai Elizabetei. Viņu bērni- atvaļinātais asesors Johans Ādolfs, Roberts un Elizabete Sofija, prec. Todtlebena 1869.g. 2.aprīlī vienojas par to, ka atvaļinātais asesors Johans Ādolfs Sīvers pārņem Auciemu par 40.000 sudraba rubļiem.

RAISKUM – RAISKUMS (skat. Mazstraupi)

Raisekome's muiža kopā ar ciemu „Raise kannegi” pastāvējusi jau kopš 1554.g. kā Mazstraupēi piederīgs gabals, un Konrāds Rozens, mirušā Straupes Johana Rozena dēls, pārdod Raiskumu tādu, kāds tas piederējis viņa tēvam un mirušajam brālim Karstenam, 1582.g. 28.III par 19.000 Rīgas markām savam brālim Georgam Rozenam no Mazstraupes, no kura to manto viņa dēls Fabians Rozens.

1683.g. muižu redukcijas komisija Raiskumu atstāj Georgam Gustavam Rozenam, un 1688.g. Fabiana Rozena mazdēls, zviedru pulkvedis Otto Johans Rozens Raiskumu un Daibi pārdod ģenerālsuperintendentam Johanam Fišeram, kura mantojumu 1717.g. vairāksolīšanā iegūst galma tiesas asesors Johans fon Šrāders (Schrader). Viņa dēlam, kārtības tiesas adjunktam, šīs muižas piederēja vēl 1787.g. No ārvalstu dienestā esošā kamerkunga Frīdriha Šrādera Raiskumu vairāksolīšanā par 32.500 rubļiem nopērk galma tiesas asesors, nākamais landrāts Otto fon Fegezaks (Vogesack) un 1875.g.20.septembrī nodod to mantojumā savam dēlam Kārlim fon Fegezakam.

DAIBEN – DAIBE (skat. Raiskumu)

Adjunkta Gustava Ernsta fon Šrādera mantojuma dalījumā 1807.g. 15.maijā šo muižu mantoja viņa brāļa meita, majora Švaneberga atraitne Doroteja, no kuras pakaļpalikušā īpašuma to 1825.g. februārī par 17.901 sudr.rbl. nopirka titulārpadomnieka sieva Johana Goneslaina, dz. Baronese Laudona. 1833.g. 2.oktobrī viņa Daibi ieķīlāja par 21.000 sudr.rubļiem majoram Konstantīnam fon Tīzenhauzenam, kuru tas 1835.g. 2.maijā par 25.000 sudraba rubļiem ieķīlāja Nikolajam

-8-

Otto fon Hūnam (Huhn), kuram tā likumīgi apstiprināta 1842.g. 18.decembrī. No augšminētā vispirms par 45.000 rubļiem to ķīlā paņēma, bet 1859.g. 11.decembrī par to pašu summu nopirka apriņķa delegētais nākamais landrāts Ernsts barons Kampenhauzens, no kura to mantoja viņa dēls apriņķa tiesnesis Baltazars Kampenhauzens.

ROZENBECK – ROZULA

Šis īpašums, liekas, jau kādreiz piederējis Rozenu dzimtai, jo Voldemārs Rozens, Rīgas vīru tiesas piesēdētājs, 1835.g. minēts kā Rozenbekas īpašnieks. 1420.g. Klauss Koskuls, Andreja dēls, pārdod R. Ar trīs ciemiem bruņiniekam Bertramam Uekskullam. Volmara Ukskula meita un viņas aizbildņi 1498.g. par 4400 markām nodod pusi minētā īpašuma un Rozulas pili Bartolomejam un Andrejam Patkuliem. Otru pusi tie paši nopērk 1508.g. par 45000 markām no Hansa Nētkena (Notken), kurš, liekas, ir bijis Volmara Ukskula mantinieks. Evolds un Bartolomejs Patkuli pārdod

visu īpašumu kopumā virsbīskapam Jasperam Lindem, kurš to 1518.g. pārdod Turaidas pilskungam Jurgenam Krīdeneram (Krudener) par 9000 markām. 1524.g. 5.augustā virsbīskaps Johans VI Blankenfelds izlēno Jurgenam Krīdeneram (Kru(uml.)dener), savam padomniekam, Gerda Lindes bijušos īpašumus.

Karalis Kārlis V 1528.g. 12.septembrī apstiprina šos virsbīskapa un Jurgena Krīdenera pirkuma līgumus. Pie šiem īpašumiem toreiz pieder ciemi „Rupsell” ar 10 3/5 arkliem zemes, „Byllen” ar 5 arkliem, „Buschendorf” ar 6 1/5 arkliem, „ciems pie skolas” ar 8 arkliem, „Wainogen” ar 18 arkliem un „Uskalln” ar 7 arkliem. Viņu dēli Volmars un Frīdrihs Krīdeneri vienojas 1559.g. ar savu māti tādējādi, ka minētā saņem mūža uzturam Jegelas (Ja(uml.)gell) ciemu ar 7 sētām, brīvu dzīvokli (2 istabas- telpas) Rozulā, brīvu galdu 4 personām, namu un dārzu Limbažos un 500 markas no abiem dēliem. Frīdrihs Krīdeners saņem Rozulu un pēc Johana Ungerna nāves „Hohenheid’i”. Pēc mātes nāves Jegela jāpievieno Rozulai un Rupsella pie Krīdenera muižas (Kru(uml.)denershof). Fr. Krīdeners atstāja Rozulu saviem dēliem Heinriham un Georgam, kura tiem piederēja 1597.g., bet 1626.g. un 1629.g.- Heinriham. Frīdriha dēls Jirgens parādu dēļ 1663.g. 8.septembrī pārdeva daļu Rozulas un viņa atraitne Sofija, dzim. Mengdena, 1671.g. pārējo daļu par 5200 dālderiem un 100 dukātiem landrātam Heinriham Patkulam, kura atraitnei un bērniem to atstāja arī 1683.g. muižu redukcija. Vēlāk īpašumu manto viņas dēla Heinrihs Gustavs fon Patkuls, kuram tas piederēja vēl 1767.g. Pēc pēdējā nāves

-9-

Rozula nāk viņa zviedru majoram Hristeram Albrehtam fon Albedīlam izprecētajai māsai Johannai Margaretai. Tā meita Šarlote, precēta brigadierim fon Rokkosovskim, ar mātes Eleonoras fon Taubes piekrišanu patur Rozulu sev un māsai Elizabetei fon Grothusai 1823.g. 23.IX, izmaksājot mātei mūža pensiju.

Ģenerālleitnants, nākamais infantērijas (kājnieku) ģenerālis, Somijas ģenerālgubernators un valsts padomes loceklis, barons Platons Rokosovskis ieķīlā šo īpašumu 1856.g. 7.jūnijā par 112.600 sudr. rubļiem asesoram Frīdriham fon Taubem un pēc tam sakarā ar ķīlas kontrakta beigšanos, 1866.g. 7.martā, par 217.000 sudr.rubļ. baronam Otomāram Laudonam. Rozulu ūtrupē, izslēdzot zemnieku zemi 1167 dālderu 83 grašu kopvērtībā, iegūst apriņķa tiesnesis barons Baltazārs Kampenhauzens par 45.000 sudraba rbļ. 1872.g. 22.augustā.

HOCHROSEN MIT ROPENHOF – AUGSTROZE AR ROPU (ROPAS)

Augstrozes pili 1272.g. cēlis Hristiāns Rozens un 1458.g. brālēni Kerstens un Jurgens to sadala tā, ka pirmais saņem Mazstraupi, otrs- Augstrozi. 1518.g. abi vienojas, paturot „Rosen” (Augstrozi?)-pirmais Veselas un Kalmenas ciemus (Wosella und Kalmen), otrs- „Rosendorfu”. Kerstena dēli Reinholds Johans un Konrads Rozens 1540.g. 16.oktobrī vienojas par „Ropenhof” tā, ka Reinholds Johans sakarā ar brāļa Jurgena testamentu un tuvākā radnieka priekšrocībām patur Ropenhofu, bet brālim atlīdzību izmaksā naudā. Šo līgumu tajā pat dienā Limbažos apstiprina virsbīskaps Brandenburgas Vilhelms. 16.gs. beigās Augstroze pieder Kerstenam Rozenam, bet dēliem īpašumu pēc tēva nāves dalot, to iegūst Heinrihs Rozens un valda līdz 1601.g. (sakāvei pie Kokneses), kopā ar Ropenhofu, pēc kam poļi pili nodedzina. Heinriha brālis Johans bija kaujā smagi ievainots, tomēr izveseļojās un aizbēga pie zviedriem. Heinriha Rozena atraitnei Margaretai, dzim. Mengdenai, Gustavs Ādolfs 1630.g. 9.jūnijā apstiprina Ellsnabenas (?) muižu, kas pieder viņas dēlam Joahimam Rozenam, viņa brāļiem un māsām. 1699.g. daloties ar brāli Heinrihu Johanu, Fabians Rozens saņem Augstrozi ar Ropenhofu, pie kuras pieder arī Dauguļu pusmuiža: 1740.g. Augstroze pieder pulkvežleitnantam fon Rozenam un Beāte Kristīne fon Rozena pārdod 1759.g. 23.februārī Augstrozi un Ropenhofu par 8.000 dālderiem nākamajam landrātam Georgam Johanam Meijendorfam (Meyendorf), kura mantojumu dalot, 1772.g. 11.janvārī leitnants Valters Udo Daniels Meijendorfs un majors Gerhards Konrāds Kazimīrs Meijendorfs iegūst Augstrozi un Ropenhofu par iepriekšējā pirkuma cenu – 8.000 dālderiem.

Abu brāļu savstarpēja līguma rezultātā 1776.g. 11.janvārī Augstrozi un Ropenhofu pārņem barons Valters Udo Daniels Meijendorfs un kopā ar Dauguļiem novēl savai vienīgajai meitai Šarlotei, prec. Gersdorfai. Viņas mantinieki mantojuma dalīšanas līgumā 1859.g.16.maijā Augstrozi un Dauguļus novēl gvardes ritmeisteram Kārlim fon Gersdorfam, pēc kura nāves 1869.g.3.dec. viņa atraitne Angelika, dz. Fon Cekkel (Zo(uml.)ckell) un viņu bērni: Morics Aleksandrs Kārlis Haralds, Frīdrihs Kārlis Arnolds, Aleksandrs Artūrs Karloss Konrāds, Aleksandrs Pēteris Kārlis Georgs, Šarlote Angelīna Vilhelmīne Olga, Ēriks Arnolds Kārlis Bruno un Vera Sofija Izabella Angelika,- Gensdorfu bērni, saņem šo īpašumu kopējā lietošanā 1871.g. 21.maijā.

DAUGELN – DAUGUĻI

1529.g. šī muiža ir Liestraupei piederošs ciems ar 35 ½ arkliem zemes un kā tāds tajā pat gadā pārdots Jurgenam fon Rozenam. No tā laika tam ir kopīgs īpašnieks ar Mazstraupi, līdz grāfiene Šarlote Lēvenvolde 1870.g. 27.marta testamentā visus savus īpašumus novēl landrāta Meijendorfa sievai Sofijai Šarlotei, dzim. fon Stakelbergai, bet Dauguļus par 12.000 dālderiem tās dēlam Valteram Udo Danielam Meijendorfam. No tā laika Dauguļi un Augstroze pieder vienam īpašniekam.

Straupē, 1983.g. 30.maijā
L.Liepnieks (paraksts)

Saraksts digitalizēts un sagatavots Centrālās Baltijas jūras programmas 2014.-2020. Gada projekta Nr. CB110 "Hanzas pieeja jaunām noturīgām aliansēm - HANSA" ietvaros.

Straupe, 2017